

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 8 päivänä heinäkuuta 2025

509/2025

Laki Kansallisarkistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala

Kansallisarkisto on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle kuuluva virasto, joka toimii kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen ja tietoaineistojen sekä kirjastoaineiston käytettävyyden turvaamiseen, digitaalisen arkistoinnin kehittämiseen, lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisen lukemisen ja oppimisen edistämiseen sekä saavutettavan julkaisemisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

2 §

Tehtävät

Kansallisarkiston tehtävänä on:

- 1) varmistaa viranomaisten asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistointi;
- 2) edistää arkistoitavien ja arkistoitujen tietoaineistojen tutkimusta ja muuta käyttöä;
- 3) edistää merkittävien yksityisten asiakirja-aineistojen arkistointia ja käyttöä;
- 4) toimia arkistoinnin asiantuntijaviranomaisena;
- 5) toimia asiantuntijana viranomaisten heraldisissa kysymyksissä ja edistää heraldista kulttuuria;
- 6) vastaanottaa tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää kirjastoaineistoa, säilyttää sitä sekä asettaa se tarvitsijoiden käyttöön (*varastokirjastopalvelut*);
- 7) hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämät tehtävät.

Kansallisarkiston tehtävänä on lisäksi hoitaa arkistolaissa (831/1994), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annetussa laissa (13/2003), yksityisten arkistojen valtionavusta annetussa laissa (1006/2006) ja muussa lainsäädännössä sille säädettyt tehtävät sekä järjestää Saavutettavuuskirjasto Celian palveluista annetussa laissa (512/2025) tarkoitetut palvelut.

Varastokirjastopalveluja toteuttaessaan Kansallisarkisto voi poistaa ja hävittää tarpeetonta tai huonokuntoista kirjastoista vastaanottamaansa aineistoa. Kansallisarkisto voi ottaa vastaan aineistoa myös muilta kuin 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuilta luovuttajilta.

3 §

Toimipaikat

Kansallisarkiston toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella, jos se on tarpeen kielellisten oikeuksien toteutumisen tai palveluiden saatavuuden turvaamiseksi taik-

ka erityisistä kulttuurihistoriallisista syistä. Kansallisarkisto päättää muista toimipaikoistaan ja niiden sijoittamisesta.

4 §

Organisaatio

Kansallisarkistossa on Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjasto. Viraston muista toimintayksiköistä määrätään työjärjestyksessä.

5 §

Pistekirjoituksen neuvottelukunta ja heraldinen lautakunta

Kansallisarkiston yhteydessä toimii pistekirjoituksen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on toimia pistekirjoituksen ja näkövammaisten henkilöiden oppimateriaalin asiantuntijaelimenä. Neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja toimikaudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kansallisarkiston yhteydessä toimii heraldiikkaa koskevien lausuntojen käsittelemistä varten heraldinen lautakunta, josta määrätään Kansallisarkiston työjärjestyksessä.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Tällä lailla kumotaan Kansallisarkistosta annettu laki (1145/2016), Varastokirjastosta annettu laki (1078/1988) ja Saavutettavuuskirjasto Celiasta annettu laki (787/2022).

Kumotussa Kansallisarkistosta annetussa laissa tarkoitettu Kansallisarkisto jatkaa toimintaansa tässä laissa tarkoitettuna Kansallisarkistona henkilöstöineen sekä oikeuksineen ja velvollisuuksineen.

Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian virkasuhteisen henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 2 luvussa.

Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian työsopimussuhteessa oleva henkilöstö siirtyy tämän lain voimaan tullessa Kansallisarkiston palvelukseen työsuhteisena henkilöstönä. Määräaikaisessa työsopimussuhteessa oleva henkilö siirtyy tämän lain voimaan tullessa Kansallisarkiston palvelukseen määräaikaisen työsopimussuhteensa keston ajaksi.

Työsopimussuhteessa oleva henkilö voidaan siirtää ilman suostumustaan, jos hänet siirretään työssäkäyntialueellaan tai työssäkäyntialueelleen. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 10 §:n mukaista aluetta.

Siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen katsotaan siihen liittyvien etuuksien määräytymisen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena.

Kansallisarkistoon siirtyvä henkilö on edelleen kelpoinen tehtäviinsä tai niitä vastaaviin tehtäviin.

Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian vireillä olevat asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Kansallisarkistolle. Mainitusta ajankohdasta lukien Kansallisarkistolle siirtyvät myös Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian sopimukset, lukuun ottamatta virastokohtaista virka- ja työehtosopimusta, ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet.

Kansallisarkiston, Varastokirjaston ja Saavutettavuuskirjasto Celian on Kansallisarkiston pääjohtajan johdolla valmistettava työjärjestys ja järjestettävä hallinto- ja muut tukipalvelut niin, että tämän lain mukainen toiminta voi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2026.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetettu pistekirjoituksen neuvottelukunta jatkaa toimintaansa tämän lain mukaisena neuvottelukuntana toimikautensa loppuun.

Muussa lainsäädännössä oleva viittaus arkistolaitokseen, Varastokirjastoon ja Saavutettavuuskirjasto Celiaan katsotaan tämän lain tultua voimaan viittaukseksi Kansallisarkistoon.

Naantalissa ja Helsingissä 4.7.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Opetusministeri Anders Adlercreutz